

Kazası Olmayan Bir Sürec Yaşıyoruz

Cevat ÖZKAYA

04 Şubat 2017

<https://www.teknikelektrik.com/makale/kazasi-olmayan-bir-surec-yasiyoruz-1561>

Türkiye zor bir coğrafyada yaşıyor, tarih boyunca bu coğrafyada yaşayanların işi hiç bir zaman kolay olmadı. Türkiye'nin işi de kolay değil. Küresel sistemin yeni bir yeni bir revizyona girdiği, güç dengelerinin yeniden belirlendiği bir dönemi yaşıyoruz. Genelde bölgemiz, özelde Suriye bu güç dengelerinin belirleneceği vekâlet savaşlarının verildiği bir arenaya dönüştürüldü. Türkiye'nin bundan etkilenmemesi beklenemezdi nitekim çok ciddi şekilde etkilendiğimiz son birkaç yılda gerçekleşen terör eylemlerine baktığımızda bile bu açıkça görülebilir.

6 Ocak 2015 Sultanahmet'te Diana Ramazanova adında canlı bomba saldırısı yapıldı 20 Temmuz 2015'te Suruç'ta bildiri okuma hazırlığı yapan insanların arasında bir canlı bombanın kendini patlatmasıyla 34 kişi hayatını kaybetti. 10 Ekim 2015'te Ankara garındaki patlamada 103 kişi öldü, onlarca kişi yaralandı. 12 Ocak 2016'da Sultanahmet tekrar bir saldırıya hedef oldu. Arkasında Ankara'da da devlet mahallesine saldırı yapıldı. İstanbul Beyoğlu saldırısı, İstanbul Atatürk havalimanı saldırısı, Vezneciler, Cizre saldırıları onlarca insanımızın canına mâl oldu fakat 2016 yılı bu saldırılarla da bitmedi. Son Beşiktaş saldırısı ve Kayseri de yapılan saldırılar eylemlerin devam edeceğini hem de ölçek büyüterek devam edeceğinin göstergesi olarak algılanmalıdır.

Tabii ki, 15 Temmuz adı kalkışmasının da 2016 yılında yapıldığını yaklaşık 250 canımızı kaybettiğimizi, 2000'den fazla insanımızda asker kılıklı caniler tarafından yaralandığını eklemeliyiz.

Ne Yapılmak İsteniyor?

Uluslararası sistemde güç dengelerinin yeniden belirlendiği bir dönem yaşanıyor. Soğuk Savaş döneminden sonra oluşan tek kutuplu dünyanın sonuna gelindi bu yeni dönemin görünen mücadele alanı bizim bölgemiz. Bu coğrafyada son derece kırılgan dengelere dayalı bir sistem var. Halkla yönetimler arasındaki meşruiyet açığı bu kırılganlığın en belirgin göstergesi. Nitekim Arap Bahar'ı eylemleri bu açığı kapatmaya dönük kitlesel talepleri içeren eylemlerdi. Fakat bölgedeki yönetimler ve uluslararası sistem bu açığın kapanmasına şiddetle karşı çıktı. Meşru taleplerine karşı çıkılan kitlelerle, yönetimler arasında denge daha da kırılganlaştı. Ve yönetimler zaten açık oldukları küresel güçlerin taleplerine daha da açık hale geldiler.

Kısaca bölgemiz, birkaç reel devletin dışında küçük devletimsilerin bulunduğu bir bölgedir, meşruiyet açığının meydana getirdiği boşlukların doldurulmasına hevesli örgütlerin, yapıların, organizasyonların kolayca hayat alanı bulabilecekleri bir coğrafya. Bu örgütlerin bölgeye ilişkin tasavvurları olan ülkeler tarafından oluşturulduğu,

desteklendiği veya kullanıldığı da sır değil böyle bir iklimde dengelerin kolay bozulabilmesi ve yaratıcı kaosların oluşturabilmesi ise örgütlerin vasısı olan güçlerin kararına bağlıdır. Nitekim bölge bu bağlamda örgütler vasıtasıyla istikrarsızlaştırılmış ve müdahaleye hazır hale getirilmiştir. Şu anda DAES'ten PYD'ye, Nusra'dan Haşdi Şaabi'ye kadar örgütler bir vekâlet savaşının aracı durumundadırlar. Ve bölge insanının hayatı ve geleceği üzerinden küresel güçler birbirleriyle hesaplaşıyorlar.

Irak ve Suriye, devlet vasıflarını yitirmiş vekâlet savaşlarının verildiği arenaya dönüştürülmüşlerdir. Bölgedeki diğer devletimsiler kendilerine hayatiyet veren uluslararası güçlere daha da fazla bağlılık göstermenin ötesinde bir şey yapabilme potansiyeline sahip değiller şu anda. Bölgenin yarım reel devleti olan Mısır teslim alınmış durumda. Geriye bölgenin iki gerçek devleti kalıyor Türkiye ve İran.

Maalesef İran, bölgenin bu zayıf durumunu, tarihsel ihtiraslarının gerçekleşebileceği bir zemin olarak değerlendirmek hevesine kapılmış durumda. Son dönemde insanlık tarihinin en önemli devrimlerinden birini yapmış bulunan bir halin, mevcut yönetim tarafından bir bezirgân fırsatçılığına mahkûm edilmesi dramatik bir durumdur.

Türkiye ise, bölgenin yüz yıl öncesine kadar yönetiminde bulunmuş, günün reel bir devleti olarak hareket ediyor son 10 yılda bölgeye ilişkin yapılanlara baktığımızda, Türkiye'nin dış politikada ölçek büyüttüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. Suriye savaşından önce Türkiye, Suriye, Ürdün, Lübnan arasında bir serbest bölge oluşturma çabalarının, bir hâkim gücün bölgeye dönmesinden ziyade kazan-kazan ilkesine dayanan bir tasavvuru içerdiğini görebiliriz. Arap Bahar'ının yarattığı siyasal iklimde, bölgesel statükoya karşı çıkıp, halkların değişim isteğinin yanında yer alınması da çok önemli bir tavır alıştı. Ayrıca, Türkiye'nin birinci ağızdan mezheplerin ötesinde bir İslâm anlayışını vurgulaması ve bölgenin bütününe kuşatan bir dil kullanması da bölge halklarını etkileyecek doğru bir davranıştı.

Bu tür söylem politika ve davranışlar, Türkiye'nin uluslararası düzeni kendisine çizdiği çizginin dışına çıkması olarak algılandı bu algı doğrudu çünkü çizilen çerçeve Türkiye'yi mahkûm, muhtaç kılmaya dönük bir çerçeve idi. Türkiye denileni yapmaya mecbur olmaktan çıkıp, kendi sözünü söylediği bir düzleme geçmek istiyordu. Yani müttefikleriyle bir karşılıklılık ilişkisi içinde bulunmak istiyordu. Ekonomik tercihlerin, atılımları, siyasi yapılanma çabaları, dış politikada kurgulandığı yapı tümüyle birinci sınıf devlet olma iradesinin tezahürleri idi. Bu çizgi dışı davranışları dolayısıyla müttefikleri tarafından terbiye edilmek isteniyor. Türkiye genellikle uluslararası politikanın bir enstrümanı olarak kullanılan terör, ülkemizi dışına çıktığı çizgiye çekmenin ve terbiye etmenin (!) bir aracı olarak kullanılıyor şuanda Terörün hiç şüphesiz ki, güvenlik boyutunun ötesinde bir anlamı var. Teröre sebebiyet veren problemlerin uzunca bir dönem görmezden gelindiği bir gerçek... Bölge ülkelerinin geçmişte Türkiye dâhil kendi problemlerini sahici çözümlere kavuşturmak konusunda yeterli bir performans göstermediklerini söylemekte bir gerçeği ifade etmektir. Kısacası bu eksiklikler teröre malzeme temin eden ve terörü siyasetin bir

aracı olarak kullanmak isteyen küresel güçlerin işlerini kolaylaştırmıştır. Şu anda ülkemizi mustarip kılan, insanlarımızın canlarına mal olan terörün oluşturduğu iklimle mücadele ediyoruz. Türkiye'nin siyasal, ekonomik, etnik, mezhebi fay hatlarını bu mücadele sürecinde yerinden oynatılmaya çalışılıyor. Bir topyekûn saldırı karşısındayız.

Neler Yapmalıyız?

Bir beka sorunuyla karşı karşıyayız demek kendimizi çok küçümsemek olur. Ama karşıımızdakilerin bir takım müttefiklerimizde dâhil "Türkiye'nin yenilgisi üzerinden yeni bir Lozan oluşturmaya" çalıştıklarını söylemek abartılı bir tespit olmaz Sayın Cumhurbaşkanı "Eğer durmaya kalkarsak duracağımız yer Sevr şartlarıdır" ifadesini kullanarak durumun ciddiyetini vurguladı. Sayın Numan Kurtulmuş ise, Türkiye'nin içinde bulunduğu coğrafyanın etnik olarak bölünmek istendiğini belirterek, bu durumu ikinci bir "Sykes Picot" olarak tanımladı...

Yaklaşık yüzyıl önce Türkiye'ye bölgeye dayatılmış olan bu anlaşmaların iki yetkili ağızdan hatırlatılması durumun ciddiyetini ortaya koyması açısından önemli. Hele de bölgenin bütününe ilişkin bir perspektifi olan ve irade koyma gücü bulunan yegâne bölge ülkesi olan Türkiye'nin yöneticilerinin bu tespitte bulunması, karşılaştığımız durumu daha da dikkate değer kılıyor.

Bölgemizin darmadağın edildiği bir ortamda, Türkiye bir bütün olarak ayakta durmayı başardı. Ama yukarıdan beri söylediğimiz gibi bu bölgesel dağılmanın etkilerinin Türkiye'yi de vurduğu bir gerçek. Terör, bizim geçmişten gelen bir takım eksiklerimizin yanında, daha çok dışarının Türkiye'ye bir politika dayatmak için kullandığı bir vasıta olarak değerlendirilmelidir.

Çok açıktır ki, Türkiye kendisine uluslararası güçlerin çizdiği çerçeveye razı olursa, bu terör çırpınışı kesilir. Ama Türkiye'nin bu çerçeveye razı olması demek, en az elli yılını kaybetmesi demektir. Dolayısıyla bu kayıp göze alınamayacağı için, kendi kararlarımızı kendimizin alacağı, halimize ve istikbalimize ilişkin edimlerin bizim kararlarımızla belirleneceği, halkı olan bir devlet değil, devleti olan bir halk olarak yola devam edeceğimiz bir sürecin mücadelesini dirayetle vermek durumundayız.

Türkiye'nin bu kaotik ortamdan bulunduğu hal ile çıkma imkânı oldukça zayıftır. Ya büyüyerek ya da küçülerek çıkacaktır. İkinci bir ihtimal olarak değerlendirmek bile yanlıştır. Türkiye bu kaotik ortamdan verdiği bir mücadele ile kendisi için ve bütün bölge için gücünü halkından alan büyük bir devlet olarak çıkacaktır. Büyüklüğü toprak iktisabı şeklinde almak akla ziyan bir durumdur. Büyüklük Türkiye'nin kendi tarihsel havzalarında etkinlik kazanması ve karşılıklılık esası içinde tabi coğrafyasını da geliştiren bir gelişim süreci içinde bulunmasıdır.

Aynı zamanda dış politikada bir otonomi kazanma mücadelesi verirken devleti halkın devleti haline getirecek siyasal dönüşümleri de paralel olarak yürütmek gerekiyor,

bunların dışında toplumsal, kurumsal ve ekonomik düzenlemelerinde eş zamanlı yürütülmesi ayrı ve vazgeçilmez önem arz ediyor.

Açıkça kabul edelim ki Türkiye toplumsal bir dayanışma gösterilmesi gereken bir süreçten geçiyor. Hepimizin sağlamca ayağını bastığı bir zeminin var olması için bu dayanışma ertelenemez bir gerekliliktir. Saldırı bir gruba, bir iktidara yapıyor görüntüsü verse de tümüyle ülkeye ve ülkemizin halkına yapılmaktadır. Cevap topluca ve güçlü bir biçimde verilmek zorundadır.

Vatanseverlik bağlamında bir konsensüsün oluşması en makul ve ulaşılması en mümkün durumdur. Bunun için siyasal dilin yumuşaması ve iktidar muhalefet ilişkisi mevcut gerginlikten uzaklaştırılmazdır. Siyasetin bir imkân olmaktan çıkarılması sonucunu doğuracak “milli hükümet” gibi teklifler gündeme bile alınmamalıdır. Bu halkın teveccühüne mazhar olamamış ve olamayacak partilerin iktidar olma hayalidir.

Siyaset dilinin makul hale getirilmesi şiddetten uzaklaştırılması hayati bir öneme haizdir. Bir kısım muhalefetin yukarıda anlatıldığı gibi bir büyük kısmın küresel siyasetin ve bölge şartlarının bir sonucu olarak ülkemizi tesir altına alan terör eylemlerinin sorumlusu iktidarmış gibi, iktidara bir gülle olarak fırlatılması, haklı da değildir, doğrudan değildir. Yine en makul bir eleştiriyi, bir iyi niyet belirtisi olmanın ötesinde hainlikle karşılamak da, oluşacak konsensüsü imkânsız kılacak sonuçları üretecektir. Hem iktidarın hem muhalefetin bu konularda dikkatli olması gerekiyor.

Son olarak “kazası olmayan” bir süreçten geçiyoruz. Bu süreci doğru yönetmeliyiz. İktidar da genel anlamda muhalefette kazası olmayan bu süreçte azami fedakârlık göstermelidir. Toplumsal konsolidasyonun sağlanması gereken bu süreçte, Cumhurbaşkanı olarak Sayın Tayyip Erdoğan’ın konsolidasyonu sağlama noktasında ihmal edilemez bir ağırlığı vardır. Bu durumun bütün siyasal aktörler tarafından dikkate alınması ve gereğinin yapılması önem arz ediyor.